

Naturskyddsföreningen

Lerum Floda Stenkullen Gråbo Sjövik Tollerød Olofstorp

Program hösten 2022

c/o Håkan Jernehov Blåbärsåsvägen 72 448 35 Floda

Kantareller. Foto: Håkan Jernehov

Besök vår hemsida
<http://lerum.naturskyddsforeningen.se>

Ordföranden har ordet:

Foto: Lena Jernehov

Vi har en spännande höst framför oss med val till riksdagen, regionen och kommunen. Kommer klimat- och miljöfrågorna att vara de heta frågor som de rätteligen borde vara? Det handlar om människans framtid på jorden och vad som måste göras för att vi ska kunna få drägliga levnadsvillkor. Vilka konkreta förslag och idéer kommer att framföras och debatteras? Kommer vi att få politiker som vågar sätta ner foten och föreslå realistiska, verkningfulla och nödvändiga åtgärder? Naturskyddsföreningen har skickat några öppna frågor till partierna i Lerums kommunfullmäktige. Vi frågar vad partierna vill göra i Lerum för att bromsa klimatförändringen, bevara biologisk mångfald och

säkerställa ett hållbart skogsbruk. En sammanställning av de svar vi fått in finns längre in i programbladet.

En utmaning för styrelsen är att få fler medlemmar att engagera sig i föreningen, bland annat genom att fler deltar i våra aktiviteter. Vi vill medverka till kunskapsspridning och debatt i natur-, miljö- och klimatfrågor, främst sådana som är aktuella för Lerums kommun. För att lyckas med detta vill vi fördela arbetet med olika frågor till personer och grupper som är intresserade och insatta i frågorna. Många ska vara aktiva. Under våren har en grupp arbetat med skogsfrågor och en annan med utbudet av ekologisk mat i Lerums kommun.

Naturskyddsföreningen är remissinstans i tillståndsärenden. Exempelvis har föreningens engagemang mot deponin i Vråssered bidragit till att den inte kommer att anläggas. För att Lerums Naturskyddsförening ska fortsätta att vara en framgångsrik aktör behöver fler vara med och bidra. Vi har nu ca 1500 medlemmar men vi kan vara många fler! Är du intresserad av att engagera dig? Kontakta valberedningen genom Moa Björnerås (moa.bjorneras@gmail.com) eller undertecknad catharinap51@gmail.com för mer information.

Kom på våra aktiviteter! Ta med dig en vän, man måste inte vara medlem för att delta. Du hittar höstens aktiviteter i det här programbladet, på hemsidan och på Facebook.

Catharina Pettersson

Ordförande i Lerums Naturskyddsförening

Syn av avverkningsanmält flerskittat skogsområde i Gråbo. Foto: Håkan Jernehov

Styrelseledamöter

Catharina Pettersson	ordf.	0705-972637
Stefan Larsson	vice ordf.	0727-005964
Bo Nilsson	sekreterare	0705-314635
Lars Hultén	kassör	0702-542060
Lars-Erik Karlsson		0709-474678
Bertil Svensson		0709-519579
Pia Hansen		0705-250833
Anette Hejnesson Hultén		0709-577074
Håkan Jernehov		0706-771490
Lena Jernehov		0705-607790
Ingrid Ritola		0709-716865
Kennet Lundin		0705-523489
Erika Tyrberg		0730-301203
Kjell Hansson		0705-281904
Tommy Aronsson		0705-808818
Ingrid Grange		0761-192286
Mikael Sundström		0705-707177

Kontaktpersoner

Säveån	Stefan Larsson	0727-005964
Fåglar	Hasse Österman	0702-918171
Handla Miljövänligt	Catharina Pettersson	0705-972637
Klimat	Lars Hultén	0702-542060
Botanik	Lena Jernehov	0705-607790
Landskap	Bertil Svensson	0702-542060
Skog	Anette Hejnesson Hultén	0709-577074
Stensjön	Hans Arne Olausson	0732-162917
Hemsidan	L O Stakeberg	0703-875820
Amfibieskyd	Kennet Lundin	0705-523489
Natursnokar	Erika Tyrberg	0730-301203
Programansvarig	Anette Hejnesson Hultén	0709-577074
Programredaktör	Håkan Jernehov	0706-771490
Facebook	Ingrid Grange	0761-192286

Valberedning

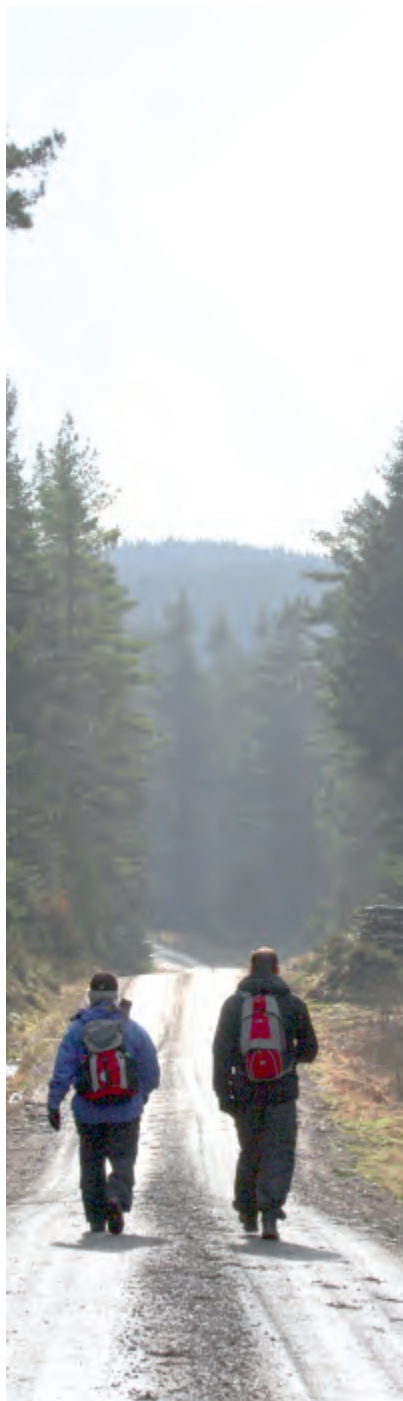
Moa Björnerås	0722-040828
Ulf Björnerås	0725-670732
Robert Liljeberg	0734-394940

Revisorer

Robert Liljeberg	0734-394940
Sven Erik Grönqvist	0736-800539

Revisorsuppleanter

Per Arne Pellén	0733-802371
Barbro Andreasson	0760-267727

Våra aktivitetsgrupper:

Botanikgruppen

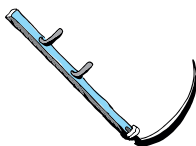
Fågelgruppen

Natursnokarna

Landskapsvård vid Stensjön

Vandring

SEPTEMBER

- Lör 10 sept. Vandringens dag - Vandring Kåsjön-
Prästtjärn
- Lör 10 sept. Vandringens dag - Vandring Kåsjön-
Stentjärnarna
- Lör 10 sept Fladdermusspaning vid Nääs Slott.
- Sön 18 sept. Sträckfågelräkning med guide
- Sön 18 sept. Natursnokarna -
Eld/Allemansrättstema
- Sön 25 sept. Långvandring RUNT stora Härsjön

OKTOBER

- Lör 8 okt. Landskapsvård vid Stensjön
- Sön 9 okt. Fågelvandring i Sjövik med guide
- Lör 15 okt. Landskapsvård vid Stensjön
- Sön 23 okt. Natursnokarna - Höst i Skogen
- Sön 23 okt. Vandring Gotaleden Lerum - Floda

NOVEMBER

- Tor 3 nov. Öppet Hus Fågelgruppen
- Sön 6 nov. Vi tittar på mossor
- Sön 13 nov. Vandring runt Lilla Sävelången
- Sön 20 nov. Vandring runt Stora Lövsjön
- Sön 27 nov. Natursnokarna - Första Advent

DECEMBER

- Tor 1 dec. Öppet Hus Fågelgruppen

JANUARI 2023

- Sön 15 jan. Sjöfågelräkningen

FEBRUARI 2023

- Tor 2 feb Öppet Hus Fågelgruppen
- Sön 5 feb. Att känna igen träd och buskar på
vintern.

Program hösten – vintern 2022

Ändringar i programmet kan ske. Se aktuell information på vår hemsida
<https://lerum.naturskyddsforeningen.se/>

SEPTEMBER

Lör 10 sept. Vandringsens dag - Vandring Kåsjön-Prästtjärn

Från badplatsen följer vi stigar nära Kåsjön och därefter väljer vi mindre vägar och stigar mot Prästtjärn. Vi följer Bohusleden tillbaka mot Kåsjön. Terrängen är bitvis mycket kuperad. Vi går 7 km och är ute 3 tim. Ta med matsäck för en rast. Samling: Kåsjöns badplats, kl. 10:00. Frågor: Maud Eklöf, tel. 0702-68 39 08. Arr: STF Lerum Partille.

Lör 10 sept. Vandringsens dag - Vandring Kåsjön-Stentjärnarna

Vi startar vid Kåsjön och följer Vildmarksleden fram till Stentjärnarna. På tillbakavägen letar vi oss fram till Bohusleden och följer den till startplatsen. Under vandringen kommer vi att stanna till vid några gamla stenrösen och även prata om olika vandringsleder i Sverige. Vandringen blir 13 km och tar 5 tim. Ta med matsäck för två raster. Samling: Kåsjöns badplats, kl. 10:00. Frågor: Gunnel Ragnhult, tel. 0736-60 51 94. Arr: STF Lerum Partille.

Lör 10 sept Fladdermusspaning vid Nääs Slott

Vi lyssnar och tittar på de olika arterna av fladdermöss som dyker upp under en timma. Gäst: Bengt Edqvist. (fladdermusexpert) Samling vid Mellan Nääs Café kl.20.30 Frågor: Håkan Jernehov 0706-77 14 90

Sön 18 sept. Sträckfågelräkning med guide

Per och/eller Jon väntar på oss vid Gråbo modellflygplats, som heter Backlanda. Ligger nära Hjällsnäsviken. De berättar vilka fåglar som sträcker och de är på plats från 07:00 och några timmar framåt. Varma kläder och en värmande fika brukar behövas.

Frågor: Per, tel. 0705-89 59 52 eller Jon, tel. 0737- 25 98 58.

Sön 18 sept. Natursnokarna - Eld/Allemansrättstema

Natursnokarna vandrar en liten bit för att komma till en lägerplats där vi testar våra allemansrättskunskaper samt lär oss hur man kan göra upp eld på några olika sätt.

Vi kommer promenera en bit så ha bra skor! Fika med brasa tillgänglig (om vi lyckas med att tända ;-). Plats: Lilla Lövsjön i Gråbo. Tid: kl. 11-13. Samling: Parkeringen vid Scoutstugan.

Frågor: Erika Tyrberg, tel. 0730-301203. Mail:

natursnokarna.lerum@gmail.com

Sön 25 sept. Långvandring RUNT stora Härsjön

Vi vandrar runt Stora Härsjön, 15 km, i något kuperad terräng och på varierande underlag. Vi passerar även Öxsjön och är ute 5 tim. Ta med matsäck för två raster. Samling: Lerums station, kl. 10:00. Frågor: Jörg Rückert, tel. 0706-15 80 55. Arr: STF Lerum Partille.

OKTOBER

Lör 8 okt. Landskapsvård vid Stensjön

Markerna runt Stensjön betas, men behöver fortfarande skötas om. Hans-Arne Olausson lär oss hur detta görs på bästa sätt. Ta med busksax och yxa om du har eller kom som du är och hjälp till med det som behövs. Ta med fika. Hans-Arne väntar på oss vid parkeringen innan Floda station kl. 10.00. Frågor: Hans-Arne, tel. 0732-162917.

Sön 9 okt. Fågelvandring i Sjövik med guide

Vi samlas vid Sjöviksgårdens parkering kl 09:00. Vi höstvandrar i år, här i kommunen, för att inte göra för långa resor. Medtag fika för en rast och kläder efter väder. Vad får vi se??? Det ger sig.

Frågor: Hasse, tel. 0702-91 81 71 eller Svenssons, tel. 0703-46 99 92.

Lör 15 okt. Landskapsvård vid Stensjön

Se information 8 oktober.

Sön 23 okt. Natursnokarna - Höst i Skogen

Vi pratar om hösten. Hur förbereder sig djuren och växterna inför den kommande vintern. Vi tillverkar "lövavtryck" och lär oss några av träden vi hittar runt oss. Vi kommer promenera en bit så ha bra skor!

Vi ordnar brasa och avslutar med att grilla egen medtagen matsäck. Plats: Lilla Lövsjön i Gråbo. Samling på Parkeringen vid Scoutstugan. Tid: kl. 11-13.

Frågor: Erika Tyrberg, tel. 0730-301203. Mail:

natursnokarna.lerum@gmail.com

Sön 23 okt. Vandring Gotaleden Lerum - Floda

Vi följer Gotaleden från Lerum till Floda station, totalt 11 km. Den första delen, 4 km, mot Knavra bro i Stenkullen är delvis kuperad. Därefter njuter vi av lättare skogsvandring längs forsande vatten i vackra Sävåns Naturreservat. Vi är ute 4 tim. Ta med matsäck för en rast. Samling: Lerums station, kl. 10:00.

Frågor: Rosmarie Ander, tel. 0735-66 85 98. Arr: STF Lerum Partille.

Sön 30 okt. Vandring i Lexbybergen

Vi följer grön-vita spåret som börjar med en krävande uppförsbacke för att komma upp i Lexbybergen. Efter en stund viker vi av mot mindre stigar innan vi kommer till Flatevattnet för att fika. Tillbaka går vi mestadels på omärkta stigar och tar en kortare tur utanför stig för att komma ut till Brattefjäll och se Partille från höjden. Vi går 9 km och är ute 4 timmar. Ta med matsäck för en rast. Samling: Klockar Johans väg, kl. 10:00. Frågor: Robin Braaf, tel. 0763-49 91 45. Arr: STF Lerum Partille.

NOVEMBER

Tor 3 nov. Öppet Hus Fågelgruppen

Vi ses i Aspenäskyrkan kl. 19:00

Som vanligt ber vi Er kontrollera hemsidan, så inga förändringar skett.

Vi träffas och berättar om vad vi sett och hört, samt gör ett program för nästa halvår. Därefter har Thomas Bergsand lovat visa lite bilder och berätta om både fåglar och fjärilar. Medtag gärna eget fika.

Frågor: Bosse N., tel. 0705-31 46 eller Barbro A., tel. 0760-26 77 27.

Sön 6 nov. Vi tittar på mossor

När det inte är så mycket annat att se i naturen tittar vi på några vanliga och ovanliga mossor. Kängor/stövlar på och fika i ryggsäcken, så träffas vi vid parkeringen vid Aspens station kl.10:00.

Frågor: Bo N., tel. 0705-31 46 35.

Sön 13 nov. Vandring runt Lilla Sävelången

Vi går från Floda station och följer sjöpromenaden runt Lilla Sävelången. Vi passerar grodtunnlarna under vägen mot Öijared och naturreservatet "Nääs ekbackar" med stora områden orörd natur och äldre ekhagar. Vi går 9 km och är ute 3 tim. Ta med matsäck för en rast vid Nääs. Samling: Floda station, kl. 10:00. Frågor: Jörg Rückert, tel. 0706-15 80 55. Arr: STF Lerum Partille.

Sön 20 nov. Vandring runt Stora Lövsjön

Vi går svart-vita Lövsjöspåret som går runt Kroksjön, Alsjön och Långsjön och vidare till Lövsjön. Spåret är lättvandrat, måttligt kuperat och går mestadels på grusvägar och enklare skogsbilvägar med några partier på skogsstigar. Vi går 13km och är ute 4 tim. Ta med matsäck för en rast. Samling: Mjörnbotorget, Gråbo, Kl. 10:00. Frågor: Robin Braaf, tel. 0763-49 91 45. Arr: STF Lerum Partille.

Sön 27 nov. Natursnokarna - Första Advent

Vi har vårt traditionella adventssnokande. Med pepparkaksbak och lekar. Vi bjuder på varm dryck och egenhändigt bakade pepparkakor. Vill man ha mer matig fika så får man ta med det. Plats: Lilla Lövsjön i Gråbo. Samling på parkeringen vid Scoutstugan. Tid: Kl. 11-13. Frågor: Erika Tyrberg, tel. 0730-301203. Mail: natursnokarna.lerum@gmail.com

DECEMBER

Tor 1 dec. Öppet Hus Fågelgruppen

Visst måste vi ha en glöggafton. Ta med dig en glöggmugg så serveras det lite glögg och en pepparkaka. Så har jag glädjen, att berätta att vår pedagog Per Leyton lovat leta lite bland sina bilder. Han tänker ge visningen rubriken: GÖTALAND En resa i södra Sverige. Väl mött i Aspenäskyrkan kl. 19:00. Frågor: Hasse, tel. 0702-91 81 71 eller Ann-Mari, tel. 0723-34 43 09.

JANUARI 2023

Sön 15 jan. Sjöfågelräkningen

Välkommen till den 55:e räkningen!!!! Du ställer väl upp. Vi ses vid Floda Station (vid sjön) kl. 09:00, för att genomföra sjöfågelinventeringen under Hasses ledning. Anmälan och frågor: Hasse, tel. 0702-91 81 71.

FEBRUARI 2023

Tor 2 feb Öppet Hus Fågelgruppen

Vi träffas i Aspenäskyrkan kl. 19:00. Hasse berättar lite om årets sjöfågelräkning.

Vi pratar också om VINTERFÅGLAR INPÅ KNUTEN och tittar på lite bilder.

Ta gärna med egen fika. Frågor: Hasse, tel. 0702-91 81 71 eller Bosse N., tel. 0705-31 46 35.

Sön 5 feb. Att känna igen träd och buskar på vintern.

Både för barn och vuxna!

Vi tittar på hur olika träd och buskar ser ut på vintern och gör upp en brasa så ta med korv att grilla. Ta även med ficklampa.

Samling: 12.00 Vällsjöbadets parkering

Info/frågor: 0761-19 22 86 eller ingrid.kristina.grange@gmail.com

Skådning av den sällsynta Pungmesen på Öland. Foto: Håkan Jernehov

Politikernas svar på frågor rörande klimat och mångfald inför valet 2022

Lerums Naturskyddsförening skickade i slutet av juni 2022 frågor till alla partier som är representerade i nuvarande kommunfullmäktige. Frågorna gällde vilka konkreta förslag partierna har för att bromsa klimatförändringen och bevara den biologiska mångfalden. Frågorna och svaren redovisas nedan utan andra ändringar än viss formatredigering och utan kommentarer. Alla partier förutom Sverigedemokraterna (SD) har svarat. Lerums Naturskyddsförening tackar de partier som svarat.

Vänsterpartiet (V)

Socialdemokraterna (S)

Miljöpartiet (MP)

Centerpartiet (C)

Liberalerna (L)

Kristdemokraterna (KD)

Moderaterna (M)

Vilka konkreta förslag kommer ert parti lägga lokalt för att bromsa klimatförändringen?

(V): Alla ungdomar ska få busskort med fria resor dygnet runt till och med avslutad skolgång. Erbjuder gratis sommarlovskort i kollektivtrafiken till ungdomar i kommunen. Bygga laddstolpar i kommunen. Lerum energi ska investera mer i lokalt producerad hållbar el och värme. Alla kommunala fordon ska vara fossilfria. Sätta upp solceller på kommunala fastigheter. Kommunen ska underlätta för att privatpersoner, bostadsrättsföreningar och privata hyresvärdar ska bygga solceller. Upplåta lämplig mark till vindkraftverk. I större utsträckning erbjuda ekologisk och närproducerad mat i kommunala verksamheter. Kollektivtrafiken mellan de olika kommundelarna ska bli bättre. Västra stambanan ska byggas ut. Kommunen ska utöka det kollektiva resandet så att individer kan välja det kollektiva resandet före biltrafik.

(S): Det är svårt att säga vilka konkreta förslag vi kommer att börja med för att bromsa klimatförändringen. Dels beror det på hur mandatfördelningen ser

ut och dels på vilka ärenden som är aktuella. En stor del är dock att bromsa och minska den globala uppvärmningen även i Lerum, vilket då kräver en helt fossilfri kommun. Och det som vi kan påverka då är vårt kommunala bolag Lerums Energi, i både hur el produceras och i att vi måste bli självförsörjande i vår elproduktion, vilket sker i tydliga ägardirektiv från kommunen till bolaget. Sedan måste vi klart göra något åt transportinfrastrukturen, där bilen inte längre ska vara norm i kommunen, vad som behöver göras då är att göra en ny hållbar Trafikpolicy. Och om vi tillhör majoriteten i kommunen kommer vi att lägga en handlingsplan på hur Lerums kommun ska uppfylla målen och delmålen i Agenda 2030.

(MP): Miljöpartiet kommer att verka för: Den kommunala verksamheten ska bli fossilfri och klimatneutral. Införa en kommunal koldioxidbudget. Fossilfria leveranser vid kommunala upphandlingar. Stoppa planerna för tvärförbindelse rakt genom kommunen. Avgiftsfri kollektivtrafik för ungdomar upp till 19 år. Främja beteenden, metoder och tjänster som leder till hållbara resor. Verka för bilpooler och andra delade trafiktjänster för att göra det möjligt för människor att ha tillgång till bil utan att själva behöva äga en.

(C): Centerpartiet vill öka kommunens självförsörjningsgrad när det gäller förnybara energikällor som sol, vind, vatten och bioenergi. Vi vill utreda möjligheten att starta en egen biogasanläggning i kommunen. Vi vill dela upp upphandlingarna av mat i mindre delar så att små lokala aktörer har möjlighet att delta i upphandlingen och på så sätt kunna öka möjligheten till kortare transportsträckor och samtidigt öka böndernas möjlighet till fortsatt verksamhet. Vi vill säkerhetsställa att det finns möjlighet till att ladda elfordon i hela kommunen. Nybyggnation i kommunens regi ska så långt det är möjligt byggas i trä, vilket är ett förnybart material, till skillnad från tex betong och andra byggmaterial. Vi vill även se till att kommunen får en sammanhållen beredskapsplan för klimatförändringar.

(L): Liberalerna vill underlätta för fler att köra elbil. Därför vill vi kraftigt öka möjligheterna att ladda bilen vid offentligägda bostadshus, offentliga arbetsplatser och kommunens allmänna parkeringar. Samtidigt måste det bli smidigare att använda kollektivtrafiken och Liberalerna driver frågan om två nya spår mellan Göteborg och Alingsås för att förbättra pendlingsmöjligheterna. Vi vill att kommunen driver ett aktivt skogsbruk för ett ökat upptag av koldioxid. Uttaget virke ska i första hand användas till

långsiktig kolinlagring, tex trähus. En inventering av torvmarker bör göras för att underlätta återvätning. Vi föreslår även en utökad kommunal rådgivning kring klimatåtgärder, t ex när det gäller laddstolpar och solpaneler. Kostnaderna för bygglov ska mer än idag baseras på projektets klimatåtgärder. Viktigt är att klimatanpassa för att skydda invånarna för effekter av klimatförändringar, inte minst skyfall.

(KD): Vi i Kristdemokraterna vill driva en långsiktig och hållbar miljöpolitik som gör det lätt för varje invånare i Lerum att välja det mer miljövänliga alternativet. Under nästa mandatperiod kommer vi arbeta för att öka antalet laddstolpar och tillse att hela kommunen har en fortsatt god tillgång till att ladda bilen genom att upprätta en laddinfrastrukturplan. Inom de kommunala verksamheterna kommer vi driva frågor om att öka andelen lokalproducerad mat, med bland annat upphandling av viltkött, samt ett fortsatt arbete med att minska på avfall och resursförbrukning inom verksamheterna. Vi vill även att kommunens fastigheter ska inventeras och energieffektiviseras och kommer driva frågan om att alla samhällsfastigheter underhålls och byggs utifrån ett livscykelperspektiv.

(M): Lerums Kommun har länge legat i framkant vad gäller arbetet med klimat och miljöfrågor. Samtidigt vet vi att ingen blir framgångsrik av att leva på gamla meriter. De klimatsmarta lokala investeringarna behöver bli fler. Som kommuninvånare ska det ska vara enkelt att leva hållbart och lätt att göra rätt. Moderaterna vill: Öka utbyggnadstakten av laddningsinfrastruktur i kommunen, erbjuda fastighetsnära hämtning av hushållsavfall i form av metall, plast och förpackningar, förenkla återbruk på återvinningscentralen i Hultet samt på kommunens framtida återvinningscentral i Stenkullen och inrätta fyra fack i källsorteringen för hushåll.

Vilka konkreta förslag kommer ert parti lägga lokalt för att bevara den biologiska mångfalden?

(V): Vi ska värna om den biologiska mångfalden. Stöd för hotade arter, växter och djur måste intensifieras. Våtmarker ska bevaras och utvecklas. Kommunen ska stödja och verka för mer hållbart och ekologiskt jordbruk.

(S): Det första som måste göras är att all markanvändning måste vara hållbar för att stoppa förlusten av den biologiska mångfalden och på så sätt stärka

ekosystemen. Att minska förlusten av biologisk mångfald är en stor utmaning för kommunen, andra utmaningar är att hindra utbredning av invasiva arter och vi måste fortsätta med att restaurera och skapa nya våtmarker, våtmarker som ska finnas även i tätt bebyggda områden. Vi vill också att kommunen stärker sina ekosystemtjänster. Vi som kommun kan också påverka den biologiska mångfalden genom en hållbar samhällsplanering, hållbarhetsanpassa all kommunal verksamhet samt som stor upphandlare av både varor och tjänster se till att upphandlingarna är hållbarhetsanpassade för att stärka den biologiska mångfalden. Naturens ekosystem bidrar till rening av luft, mark och vatten, hög biologisk mångfald påverkar människors hälsa. Vi vill ha en Naturvårdsplan, som också ska innehålla grönstrukturplaner, där alla mål och delmål i Agenda 2030 finns med.

(MP): Vi kommer att bevaka att alla beslut som kan ha negativ påverkan på den biologiska mångfalden inte blir av. Vi måste bevara arter, det är försäkring för vår framtid. Sverige lever i villfarelsen att vi har bra lagar mot kemikalieanvändning men ändå så är en stor del av vår nordiska fauna utarmad. Vi kan anlägga hur många ängar vi vill men det vi behöver göra är att på nationellnivå förbjuda försäljning av pesticider-, fungicider och herbicider som idag används i jordbruket och i våra trädgårdar.

(C): Centerpartiet vill använda produktiv åker- och betesmark till livsmedelsförsörjning i stället för byggnation. Anlägga ängsmark och grönområden även i tätare bebyggelse. Skapa odlingslotter och/eller kolonilotter i kommunens alla delar, vilket ökar självhushållning och mångfald samt hjälper naturens pollinatörer. Uppmuntra enskilda markägare och se till att kommunen som markägare anlägger tex våtmark och dammar. Att så långt det är praktiskt möjligt avstå från att slå kantväxtlighet utmed vägar, järnvägar och andra områden tills blomningen är över.

(L): Liberalerna vill bevara kulturlandskapet runt Jeriko, därför säger vi nej till ett nytt mot vid Jeriko. Vi föreslår dessutom att en inventering och utrotning av den invasiva växtarten parkslide ska göras. Viktigt är att se till att det finns sammanhängande områden för att ge arter en fristad i landskapet. Vi tycker att en inventering av torvmarker ska göras för att möjliggöra återvätning.

(KD): För att gynna den biologiska mångfalden krävs goda levnadsmiljöer för djur och växtlivet, för att tillse detta vill vi krisdemokrater ta nästa steg i den

kommunala grönplaneringen, samt ta fram en handlingsplan för hanteringen av invasiva arter inom kommunen. Idag sker ofta bekämpningen av invasiva arter på bekostnad av klimatet, med långa transporter och förbränning av avfallet, något vi kristdemokrater vill se mer lokala och resurseffektiva lösningar på.

(M): Lerums kommun arbetar ständigt med vår natur för att bevara det som är viktigt för invånarna men också den biologiska mångfalden. Vi måste därför värna våra landskap, våra många lövskogar, gamla träd, sjöar och vattendrag. Jordbruksmarken i vår kommun ska brukas som betesmark vilket bidrar till att hålla landskapet öppet och bevara viktiga äldre strukturer. Moderaterna vill att utbredningen av kommunens ansvarsarter och ansvarsnaturtyper bibehålls, spridningen och den totala utbredningen av invasiva främmande arter ska minska och livsmiljöer för pollinerare ska öka.

Skogen är viktig både för klimat och mångfald. Vilka konkreta förslag kommer ert parti lägga för att öka mängden artrika naturskogar och säkerställa ett hållbart skogsbruk i kommunen?

(V): Vänsterpartiet vill motverka kalhyggen i kommunal skog.

(S): Lerums kommun äger inte speciellt mycket skogsbruksmark men vi kan notera att vi är en av få kommuner som har en skogsbruksplan, men tyvärr kan vi Socialdemokrater konstatera att det är svårt att få en hållbar politisk strategi eftersom vissa partier är hårt knutna till stora skogsägare och vill bruka även den kommunala skogen i vinstsyfte. Vi Socialdemokrater vill att kommunens skogar ska användas till rekreation och skötas så att vi alla kan nyttja det gröna tätortsnära på ett hållbart sätt. Det behövs en säkrad tillgång till skog för alla kommunens invånare, våra kommuninvånare ska ha tillgång till gröna kilar som leder till skogsområden, vilket då kräver en offensiv politik gällande inköp av mark.

(MP): Många partier i kommunen anser att skogen ska bära sina kostnader. Skogen är inget bolag! Det finns ett stort klimatvärde av att kolet fortsatt är bundet i skog. Vi tycker att kommunens skogsinnehav ska bevaras för rekreation och återhämtning. De slutsatserna drar även Konjunkturinstitutet i sin årliga rapport för 2021 som studerar samspelet mellan skogen, klimatet och politiken.

(C): För Centerpartiet är skogen nyckeln i den gröna omställningen. Ett hållbart skogsbruk förutsätter ett aktivt brukande av skogen. Den lagrar koldioxid, skapar jobb och är källan till framtidens biobränsle och byggmaterial. Skogsbruket behöver goda förutsättningar grundade i en stark äganderätt. I Lerums kommun har KF tagit ett beslut om en skogsbruksstrategi som ska hantera kommunen skogar som förvaltningen nu ska verkställa. Det är en strategi som präglas av långsiktighet och hållbarhet där framtida och nutida klimatutmaningar motverkas. Strategin pekar ut att skogen ska vara en arena där människor kan vistats och ta del av de värden som inryms däri. Skogsskötseln ska också se till att gynna de djur och växter som lever i skogen, så de även i fortsättningen kan fortleva i ett livskraftigt bestånd.

(L): Skogen ska inte fällas förrän den uppnått full ålder och kommunen ska säkerställa att fler skogsområden drivs som naturskogar. Ett aktivt skogsbruk måste bedrivas för att öka upptaget av koldioxid. Kommunens nyligen antagna skogsstrategi ska regelbundet uppdateras och då ta hänsyn till tillkommande kunskap och forskning inom området.

(KD): Vi har nyligen antagit en skogsbruksstrategi som tydligt täcker samtliga områden från brukande till bevarande av vår gemensamt ägda skog i kommunen. Det innebär att den tar hänsyn till bland annat det som efterfrågas i frågan. Dvs hur vi bedriver ett hållbart skogsbruk och hur vi säkerställer den biologiska mångfalden.

(M): I Lerums kommun äger och förvaltar 1400 hektarskog. Ett övergripande mål med vårt ägande är att säkerställa rekreation för våra kommuninvånare med välhållna motionsspår i Lerum, Floda, Gråbo, Stenkullen, Tollered och Sjövik, att Säveåns attraktivitet som sportfiskevatten och strövmiljö värnas och att skapa sammanhängande stråk av ridvägar respektive vandringsleder och längs dessa tillgodose behovet av service. Vi äger dock också skogen för att bevara den biologiska mångfalden och de Lövskogar som, ett nationellt perspektiv, har mycket höga värden. Moderaterna vill att: arealen lövskog på kommunal mark ska öka, skogsbruket ska vara självbärande och att uttag av skog ska ske utifrån stor hänsyn till den aktuella marken och markförhållanden.

Vad är ert parti särskilt stolta över att ha uppnått för klimatet och den biologiska mångfalden under nuvarande mandatperiod?

(V): Vänsterpartiet har tyvärr inte styrt Lerums kommun denna mandatperiod, men vi är stolta över att vi har tagit fram konkreta förslag för att kunna göra Lerum till en kommun som faktisk tar ansvar för klimatet och den biologiska mångfalden.

(S): Vi är inte nöjda med att vi är i opposition men stolta över hur många av våra förslag ändå vinner gehör i den kommunala världen. Att genom uthållighet prata om Agenda 2030 på alla politiska möten. Att återremittera majoritetens förslag för bland annat Skogsstrategi, Trafikstrategi, Översiktsplan eftersom alla majoritetens förslag inte är tillräckligt hållbarhetsanpassade. Att ha skrivit en motion om att Vitemosse ska bli naturreservat, eftersom bevarande av värdefull natur och grönområden i urbana områden är en viktig fråga för oss. Att få en motion antagen om att anlägga en våtmark vid Hunseredsviken.

(MP): Vi har försökt att bevaka miljö-, klimat- och hållbarhetsfrågor i alla kommunala beslut där så är möjligt. Då vi varit i opposition har vi inte kunnat få igenom egen politik i någon större utsträckning, men vi ser att många gröna frågor har kommit med i förslag och rapporter tack vare vårt arbete. Vi är bland annat nöjda över att kommunen nu ska få en egen Makerspace.

(C): Centerpartiet har varit delaktiga i arbetet med att ta fram ett reviderat Naturvårdsprogram, revidering av Säveåöversikten, tagit fram en strategi för god vattenstatus. Vi har i budget ställt mål så att verksamheten fått i uppdrag att vattentillgången ska säkras, översvämning samt skred och rasrisk minimeras. Även säkerställt så krav på att de råvaror som upphandlas till kommunens måltidsverksamheter uppfyller svensk miljö- och djurskyddslagstiftning. Vi har gett verksamheterna i uppdrag att matsvinnet ska minskas, både vad gäller tillagning, servering och från tallrik. Här finns det mål och uppföljningar årligen. När det gäller den nya planerade återvinningscentralen så har vi säkerställt att den ska innefatta ett modernt återbruk när den är färdigställd.

(L): Vi tycker det är bra att antalet laddplatser i kommunen har blivit fler och vi har drivit på när det gäller frågor kring samverkan av parkeringsplatser. Vi är nöjda med att en Skogsstrategi med större fokus på skogsvård har framtagits och att en Naturvårdsplan med flertalet åtgärder för biologisk mångfald har antagits.

(KD): Vi ser att framtagandet av en skogsstrategi har varit viktig för att säkerställa den långsiktigt hållbara hanteringen av skogen. Vi ser också att betoningen av hållbarhetsperspektivet i synen på kommunens hantering av sin verksamhet är oerhört viktig för vår långsiktigt gemensamma framtid.

(M): Under denna mandatperiod har vi uppdaterat naturvårdsprogrammet för Lerums kommun för att säkerställa lokala, nationella och globala miljömål. Vi har tagit fram en skogsstrategi för första gången och vi har tagit fram en markpolicy där vi bland annat fastställt att jordbruksmark ska användas för matproduktion. Vi har påbörjat arbetet med att bygga en ny återvinningsanläggning, en kretsloppspark. Planen är att den ska ligga i Stenkullens industriområde. Den nya anläggningen kommer att ha fokus på återanvändning. Lerums kommun är idag bäst i Sverige på att använda egenproducerad solenergi i våra kommunala byggnader. Vi har även satt till så att Agenda 2030 implementerats i kommunens arbete.

VÄLJ EKOLOGISKT!

Naturskyddsföreningen har varit en viktig drivkraft bakom den ökade försäljningen av ekologiska livsmedel som pågått i Sverige sedan 2004.

Men nu backar ekoförsäljningen i Sverige för första gången på 20 år.

Naturskyddsföreningens samlade bedömning utifrån den senaste vetenskapen är att valet av ekologisk mat fortsatt är det mest hållbara valet om man vill hantera så många miljöfrågor som möjligt samtidigt.

Väljer du ekologisk mat bidrar du till att stärka den svenska landsbygden samtidigt som den biologiska mångfalden gynnas och övergödning av våra vatten motverkas. Ett ekologiskt kretsloppsbaseat jordbruk baseras på lokala resurser och drivs utan kemiska bekämpningsmedel och importerad konstgödsel.

Tema för årets Miljövänliga vecka eller Green Action Week, som infaller vecka 40, är ekologisk mat och ekologiskt jordbruk. För att få en uppfattning om möjligheterna att köpa ekologisk mat i Lerums kommun besökte vi i maj 2022 sju butiker för att se hur många ekologiska produkter som dessa hade. De produkter vi undersökte var valda för att på ett bra sätt skilja ut butiker som har ett bredare sortiment. Produkter, som det är vanligt att alla butiker har, var därför inte med i undersökningen. Vi besökte butiker i Lerum, Floda och Gråbo.

Antalet ekologiska produkter i butikerna hänger delvis samman med storleken på butiken. Ju större butiksytta, desto fler ekologiska produkter. ICA Servett hade överlägset flest produkter följt av ICA Kvantum och ICA Supermarket Floda. Därefter följer Hemköp, Bonum, Coop och Lidl. Det finns alltså ekologiska varor i alla de butiker vi undersökt. Ett sätt att få utbudet att öka, är att vi frågar efter fler produkter. För att ekoförsäljningen åter ska öka, behöver vi bli fler som handlar ekologiskt. Det är viktigt att bönderna får avsättning för sina produkter som är producerade på ett hållbart sätt. När matpriserna stiger måste vi kanske prioritera på ett annat sätt. Man kan avstå från vissa "onyttigheter" för att istället få plats för mer ekomat i matkassen, allt med syftet att långsiktigt ställa om till ett hållbart matsystem där vi i större utsträckning förlitar oss på lokala resurser.

Catharina Pettersson

Några tankar om skogen..

Kalhygge av en tidigare flerskiftad plockhuggen skog i Floda. Foto: Håkan Jernehov

Maskinell markberedning – behövs det verkligen eller är det onödigt?

Marken har varit opåverkad ända sedan isen smälte och stora stenar har legat orörda. När sedan ett markberedningsaggregat kommer förändras allt. Ingen skog äldre än 55 år är markberedd så vi har svaret redan här - det behövs ingen markberedning för skog har vi ju trots allt, även i Lerums kommun.

Det finns många nackdelar med markberedning; stenar som legat på samma plats i över 10 000 år vräks omkull, krossas och repas, det blir fult och svårt att ta sig fram.

Som en markägare sa: -"Skogsägarföreningen kanske vill att vi ska markbereda för att de ska tjäna pengar."

Förr sköttes skogen genom plockhuggning. Ägnar man sig åt plockhuggning behövs inte ens plantering och skogens egna gener behålls. Jag har själv planterat tiotusentals granplantor som alla kommit ifrån dåvarande Vitryssland, vilket ju är sorgligt. Var har de svenska generna tagit vägen? Det råder en begreppsförvirring som inte är bra på grund av många vilseledande ord som skapar otydlighet, exempelvis *föryngringsavverkning* och *trakthyggesbruk* – båda betyder kalhygge eller slutavverkning. Vi måste

tala samma språk och enas om ett enhetligt och beskrivande ord och sluta använda de fåniga benämningar som finns idag för att dölja och göra så att det framstår som något bra. Jag väljer att använda *kalavverkning* i stället för föryngringsavverkning eftersom alla, såväl barn som vuxna, vet vad det innebär.

Allt har skenat i väg mycket snabbt. Motorsågen togs i bruk på 1950-talet och det var även då som stora hyggen kom. Dessförinnan hade man haft en flerskiktad skog med plockhuggning, alltså inga monokulturer. Detta är bara 70 år sedan. Betänk då också att nästan allt virke kördes ut med häst. Så fort har utvecklingen gått.

Bland många skogsägare är kunskapen begränsad när det gäller skog och de är därmed helt beroende av kunnig personal. Det är ju inget som säger att du måste kunna något om skog bara för att du äger skog.

Det gäller att vara rädd om kontinuitetsskogen, den skog som aldrig varit kalavverkad. Där finns de gamla generna. Kontinuitetsskog är alltså ett skogsområde som varit bevuxet av träd under lång tid, inte kalhuggits och där inga väsentliga trädslagsbyten har skett. Kontinuitetsskogar har vanligen höga naturvärden.

En del hävdar ju att det aldrig funnits så mycket skog i Sverige som nu. När

Flerskiktad skog i Gråbo. Foto Håkan Jernehov

du hör detta reflektera då först över; vad är skog? Är det röjskog, plantskog eller gallringsskog? Fundera sedan över alla de ytor som människan tagit i anspråk till annat såsom vägar, jordbruksmark och bebyggelse som aldrig varit större än idag. Det är ju tidigare skogsmark som tagits i anspråk. Det är högst önskvärt att befolkningen i Lerums kommun själva får bestämma vad skogen ska användas till - rekreation och friluftsliv eller virkesproduktion. Vad vill vi att den ska användas till?

En student på Statens Lantbruksuniversitet, SLU gjorde under våren 2021 ett examensarbete där tre raka skogsremсор mättes upp. Remсорna var 30 meter breda och 80 meter långa och gallrades olika hårt. Den rådande uppfattningen är att det timmer som blir billigast att producera per kubik är det som kommer från områden som avverkas hårdast. Studien med remсорna visade att det blev precis tvärtom. Billigast var det timmer som togs från ytan som gallrats minst och förklaringen är att det vid hård avverkning tas bort så många träd som är rent olönsamma att hugga ned. Slutligen; glöm inte att läsa *Skogslandet – en granskning* av Lisa Röstlund vilket samtliga politiker också borde göra inför årets viktiga val!

Referenser

Skogslandet – en granskning. En bok av Lisa Röstlund, 2022

Prestation vid avverkning med stor skördare i volymblädning. Examensarbete av Tobias Karlsen på Skogsmästarskolan, SLU, Skinnskatteberg, 2021

Mikael Sundström

Många kärlväxter blommar fortfarande i skrivande stund. Jag vill slå ett slag för alla olika insekter som pollinerar.

Ibland nämner personer i bekantskapskretsen att bin är viktiga pollinere och menar då tambin som vi tar honung från är viktiga att rädda.

Det är så kraftigt förenklat att det nästan blir felaktigt. Tambin konkurrerar faktiskt med den övriga vilda gruppen av bi, humlor, flugor, baggar, mott, dagfjärilar, nattfjärilar, parasitsteklar och en massa andra konstiga insekter.

Alla insekter minskar på grund av hur vi lever. Att tänka på att underlätta tillvaron för dessa kan bli svårt om man inte ens vet att de finns och vad för miljö de behöver eller vilka gifter de inte tål. Ju mer man vet, ju lättare blir det att förstå vilka åtgärder som hjälper till att behålla våra pollinere.

Här kommer bilder på några av dessa konstiga varelser.

Håkan Jernehov

Rödbent mulmfluga

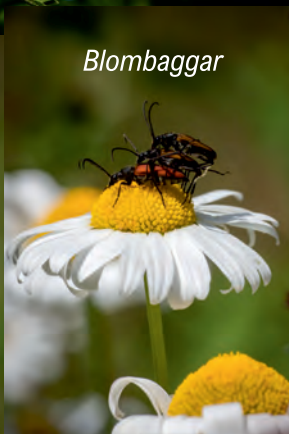
Silverstreckad pärlmorfjäril

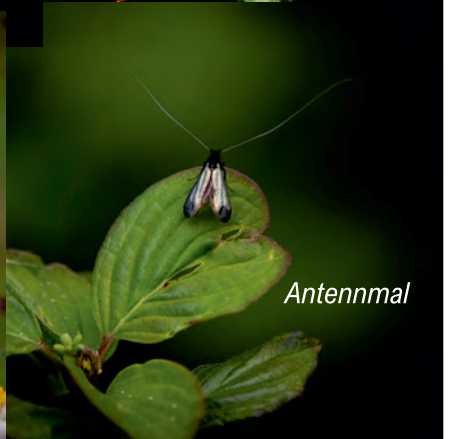
Blomfluga

Bastardsvärmare

Blombaggar

Antennmal

Avsändare:

Naturskyddsföreningen

c/o Håkan Jernehov Blåbärsåsvägen 72 448 35 Floda

Besök vår hemsida
<http://lerum.naturskyddsforeningen.se>

Vill du bli medlem? Gå in på [naturskyddsforeningen.se/bli medlem](http://naturskyddsforeningen.se/bli%20medlem)

Ha koll på vår facebookgrupp
Lerums Naturskyddsförening
där kommer alla aktiviteter upp som är med i detta
blad och är lätt att följa. Gilla vår sida så kommer du
automatiskt att få nyheter i ditt flöde.

EFTERLYSNING!

Vill du engagera dig i Lerums Naturskyddsförening?

Vill du leda en vandring och visa oss ditt smultronställe?

Är du nyfiken på vad ett styrelseuppdrag innebär?

Eller vill du påverka i livsstilsfrågor och anordna en prylbytdag?

Kanske är du ung och intresserad av att starta upp Naturskyddsföreningens
ungdomsorganisation Fältbiologerna i Lerum?

Inom Naturskyddsföreningen finns utbildningar och kunskap att ta del av.

Hör av dig! Vi behöver bli fler!

Kontakta valberedningen genom Moa Björnerås för mer information
moa.bjorneras@gmail.com tel 0722-040828